

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpano: seurantasuunnitelma 2021–2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:45

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:45

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpano: seurantasuunnitelma 2021–2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

© 2021 tekijät ja opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN pdf: 978-952-263-886-1

ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpano: seurantasuunnitelma 2021–2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2021:45		Teema	Koulutus
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Yhteisötekijä	Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus	Sivumäärä	37
Kieli	suomi		

Tiivistelmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 28.8.2019 projektiryhmän ja seurantaryhmän hallitusohjelman oppivelvollisuuden laajentamista koskevien linjausten toteuttamiseksi. Oppivelvollisuuden laajentamista koskeva lainsäädäntö vahvistettiin vuoden 2020 lopussa, ja laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021 ikäluokka kerrallaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat valmistelleet suunnitelman oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantaan vuosina 2021–2024. Suunnitelma on käsitelty oppivelvollisuuden laajentamisen projektiryhmässä ja seurantaryhmässä.

Suunnitelma perustuu hallituksen esityksessä todettuun toimeenpanon seurantaan sekä eduskunnan vastaukseen liitettyihin lausumiin ja niissä todettuihin seurantavelvoitteisiin. Suunnitelmassa kuvataan oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurannan lähtökohdat, periaatteet, kohteet, toteutus ja aikataulu.

Oppivelvollisuuden laajentamisen seuranta jakautuu seitsemään temaattiseen kokonaisuuteen, jotka ovat

1. oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy
2. opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen
3. opetus ja ohjaus
4. erityinen tuki ja muut tukimuodot
5. oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi
6. uudistuksen kustannusvaikutukset
7. uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus.

Seuranta toteutetaan hyödyntämällä ensisijaisesti olemassa olevia rekistereitä ja muita tietolähteitä ja niihin sisältyvää pääosin määrällistä tietoa sekä tekemällä tarvittaessa erillisiä kyselyjä, selvityksiä, tutkimuksia tai arviointoja. Kustakin temaattisesta kokonaisuudesta saatua seuranta-, tutkimus- ja arviointitietoa hyödynnetään osana pidempiaikaista oppivelvollisuus uudistuksen vaikuttavuuden arviointia ja seurantakauden lopussa tehtävää oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpanon kokonaisarviointia.

Asiasanat oppivelvollisuus, koulutus, perusopetus, toisen asteen koulutus, opetus, ohjaus (neuvonta ja opastus)

ISBN PDF	978-952-263-886-1	ISSN PDF	1799-0351
Asianumero	OKM/31/040/2019	Hankenumero	OKM032:00/2019

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-886-1>

Genomförandet av utvidgningen av läroplikten: uppföljningsplan 2021–2024

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2021:45	Tema	Utbildning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	
Utarbetad av	Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen	
Språk	finska	Sidantal 37

Referat

Den 28 augusti 2019 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en projektgrupp och en uppföljningsgrupp för att genomföra de riktlinjer i regeringsprogrammet som gäller utvidgning av läroplikten. Lagstiftningen om utvidgning av läroplikten stadfästes vid utgången av 2020, och den utvidgade läroplikten trädde i kraft 2021 för en åldersklass i sänder.

Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen har berett en plan för uppföljningen av verkställigheten av utvidgningen av läroplikten 2021–2024. Planen har behandlats i projektgruppen och uppföljningsgruppen för utvidgning av läroplikten.

Planen baserar sig på den uppföljning av genomförandet som behandlas i regeringens proposition samt på uttalanden som bifogats riksdagens svar och de uppföljningsskyldigheter som konstateras i dem. I planen beskrivs utgångspunkterna, principerna, objekten, genomförandet och tidtabellen för uppföljningen av genomförandet av utvidgningen av läroplikten.

Uppföljningen av utvidgningen av läroplikten är indelad i sju tematiska helheter:

1. de läropliktigas ansökan till utbildning och tillträde till utbildning
2. studiehandledning och förankring i utbildningen
3. undervisning och handledning
4. särskilt stöd och andra former av stöd
5. elevernas och studerandenas välbefinnande
6. reformens kostnadseffekter
7. förverkligandet av målen för reformen och reformens genomslag.

Uppföljningen genomförs i första hand med hjälp av befintliga register och andra informationskällor och de huvudsakligen kvantitativa uppgifter som ingår i dem samt genom att vid behov göra separata förfrågningar, utredningar, undersökningar eller utvärderingar. Uppföljnings-, forsknings- och utvärderingsinformation som fås från varje tematisk helhet utnyttjas som en del av den långsiktiga utvärderingen av effekterna av läropliktsreformen och den helhetsbedömning av genomförandet av läropliktsreformen som görs i slutet av uppföljningsperioden.

Nyckelord läroplikt, utbildning, grundläggande utbildning, utbildning på andra stadiet, undervisning, handledning (rådgivning och vägledning)

ISBN PDF	978-952-263-886-1	ISSN PDF	1799-0351
Ärendenummer	OKM/31/040/2019	Projektnummer	OKM032:00/2019

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-886-1>

Implementation of extended compulsory education: monitoring plan for 2021–2024

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2021:45	Subject	Education
Publisher	Ministry of Education and Culture	
Group author	Ministry of Education and Culture and the Finnish National Agency for Education	
Language	Finnish	Pages 37

Abstract

On 28 August 2019, the Ministry of Education and Culture appointed a project group and a monitoring group to implement the Government Programme policy for extended compulsory education. The legislation on the extension of compulsory education was adopted at the end of 2020, and the extended compulsory education entered into force in 2021 one age group at a time.

The Ministry of Education and Culture and the Finnish National Agency for Education have prepared a plan for monitoring the implementation of extended compulsory education in 2021-2024. The plan was discussed in the project group and in the monitoring group for extended compulsory education.

The plan is based on monitoring the implementation as stated in a government proposal, on resolutions attached to the parliamentary reply and on the monitoring obligations stated in them. It describes the premises, principles, targets, implementation and schedule for monitoring the implementation of extended compulsory education.

The monitoring of the extension of compulsory education is divided into seven thematic entities:

1. Application and admissions for those within the scope of compulsory education
2. Study guidance and engagement in education
3. Teaching and guidance
4. Special needs support and other forms of support
5. Student wellbeing
6. Cost effects of the reform
7. Realisation and impact of the objectives of the reform.

The monitoring will be carried out mainly by making use of existing registers and other information sources and the predominantly quantitative information contained in them, and by carrying out separate surveys, reports, studies or assessments, if necessary. The monitoring, research and evaluation data that each thematic entity provides will be used as part of the long-term impact assessment of the compulsory education reform and the overall evaluation of the implementation of the reform at the end of the monitoring period.

Keywords compulsory education, education, basic education, upper secondary education, teaching and instruction, guidance (advice and guidance)

ISBN PDF	978-952-263-886-1	ISSN PDF	1799-0351
Reference number	OKM/31/040/2019	Project number	OKM032:00/2019

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-886-1>

Sisältö

1	Seurannan lähtökohdat	7
2	Seurannan periaatteet	9
3	Seurattavat temaattiset kokonaisuudet	10
4	Seurannan toteutus ja ajoittuminen teemoittain	11
4.1	Oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy	12
4.2	Opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen.....	14
4.3	Opetus ja ohjaus	17
4.4	Erityinen tuki ja muut tukimuodot	19
4.5	Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi.....	21
4.6	Uudistuksen kustannusvaikutukset	22
4.7	Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus	23
5	Seurannan kohteet ja toteutus vuosittain	25
	Vuosi 2021	25
	Vuosi 2022	25
	Vuosi 2023	26
	Vuosi 2024	26
6	Seurantakauden 2021–2024 jälkeiset seurantarpeet	27
Liitteet	28
Liite 1	Eduskunnan hyväksymät lausumat	28
Liite 2	Seurantakohteet ja niihin liittyvä taustatieto	30
Liite 3	Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan kohteet ja aikataulu.....	35

1 Seurannan lähtökohdat

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan lähtökohtana on oppivelvollisuuden laajentamista koskeva hallituksen esitys HE 173/2020 vp ja sen luvussa 10 kuvatut oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaan liittyvät toimenpiteet. Hallituksen esityksen mukaan oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia nuorten koulutukseen pääsyyn, koulutukseen kiinnittymiseen, toisen asteen tutkinnon suorittamiseen sekä jatko-opintoihin sijoittumiseen tai työllistymiseen seurataan systemaattisesti, jotta nähdään, vaikuttaako oppivelvollisuus toivotulla tavalla toisen asteen tutkinnon suorittamiseen ja sitä kautta suomalaisten koulutus- ja osaamistason parantamiseen ja työllistymisen edistämiseen. Lisäksi seurataan muun muassa valtakunnallisten opiskelijapalautekyselyjen ja olemassa olevien opiskelijabarometriä avulla opiskelijoiden näkemyksiä opetuksen, ohjauksen ja muun tuen riittävydestä ja laadusta. Tietoa kootaan myös opiskelijoiden hyvinvoinnista. Seurantatiedon pohjalta voidaan puuttua epäkohtiin muun muassa suuntaamalla eri kehittämisohjelmien toimenpiteitä ja rahoitusta epäkohtien korjaamiseen. Seurantatiedon pohjalta arvioidaan lisäksi säännösten tai rahoituksen mahdollisia muutostarpeita.

Hallituksen esityksessä todetaan myös, että oppivelvollisuuden laajentamisen kustannusvaikutuksia seurataan systemaattisesti, jotta pystytään turvaamaan sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle, oppivelvollisuuskoulutuksen laadukas toteutus sekä oppivelvollisten tarvitsemat ohjaus- ja tukipalvelut. Tarvittaessa suunnataan käytettävissä olevaa rahoitusta toisin taikka tehdään muutoksia säännöksiin tai eri koulutusmuotojen rahoitukseen. Lisäksi oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon yhteydessä seurataan kansanopistojen järjestämän oppivelvollisuuskoulutuksen hakija- ja opiskelijamäärien kehitystä. Jos kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen tarve osoittautuu uudistuksen yhteydessä arvioitua suuremmaksi, opiskelijamäärää jatkossa nostetaan. Tarkastelu tehdään säännöllisesti, ensimmäisen kerran vuoden 2023 keväällä.

Hallituksen esityksen mukaan oppivelvollisuusuudistuksen vaikutuksista on tarpeen teetää myös riippumattomia ulkopuolisia arviointoja, ja uudistus on tarpeen ottaa huomioon myös Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) arviointisuunnitelmissa. Ensimmäisiä tietoja oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksista koulutukseen hakeutumiseen ja opintojen aloittamiseen saadaan jo vuodelta 2021, joten uudistuksen ensivaikutuksia koskeva arviointi voitaisiin sisällyttää Karvin vuosia 2020–2023 koskevaan arviointisuunnitelmaan.

Oppivelvollisuuden laajentaminen toteutuu täysimääräisesti vuonna 2024, jolloin ja josta alkaen kaikilla lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen vuosiluokilla on oppivelvollisia opiskelijoita. Vuodesta 2024 alkaen aletaan saada myös tietoja oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksista keskeyttämisen vähentymiseen, tutkinnon suorittamiseen ja työllistymiseen. Tästä syystä hallituksen esityksessä esitetään, että oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutusten arviointi edellä mainituilta osin voitaisiin sisällyttää Karvin tulevan kauden arviointisuunnitelmaan. Lisäksi hallituksen esityksessä todetaan, että uudistuksen kokonaisvaikutuksista, mukaan lukien työllisyysvaikutukset, teetetään myös muu ulkopuolinen arviointi, kun uudistuksen kokonaisvaikutuksista on saatavilla kattavampia tietoja.

Toisena oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan lähtökohtana on eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen. Eduskunnan vastaukseen (EV 218/2020 vp) sisältyi kaikkiaan 22 lausumaa, jotka ovat tämän suunnitelman liitteenä 1. Lausumat käsittelivät seuraavia teemoja: oppivelvollisuuden laajentamista tukevien muiden toimien jatkaminen, erityistä tukea tarvitsevien ja vammaisten lasten ja nuorten asema (erityisesti opiskelupaikkojen saatavuus sekä tuen saatavuus ja riittävyys), opinto-ohjauksen ja opiskeluhuollon resurssit, tuki- ja erityisopetuksen saatavuus toisella asteella, oikeus lähiopetukseen ja lähiopetuksen määrä ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksen laatukriteerit, S2/R2-opetus, uudistukseen varatun rahoituksen riittävyys, toimeenpanon tuki ja ohjaus, kielellisten oikeuksien toteutuminen, kansanopistojen pitkien linjojen opiskelupaikkojen riittävyys, alueellinen tasa-arvo (erityisesti vaikutukset oppilaitosverkostoon ja opiskelupaikkojen saatavuus) sekä uudistuksen vaikutusten seuranta tieteellisen tutkimuksen avulla. Seurantasuunnitelmassa esitetyn seurannan ja arvioinnin avulla on tarkoitus koota tietoa, jota hyödynnetään myös eduskunnan lausumiin vastattaessa.

2 Seurannan periaatteet

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan peruseriaatteita ovat yhteistyö ja osallistaminen. Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus. Seuranta ja sen suunnittelu toteutetaan sidosryhmäyhteistyössä, ja suunnitteluun osallistetaan erityisesti oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaryhmä, jonka toimikausi jatkuu 31.12.2021 saakka. Seurantaryhmän toimikauden päättymisen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriö järjestää puoli-vuosittain webinaarin, jossa kerrotaan oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon ja seurannan etenemisestä. Webinaareista tiedotetaan ministeriön tapahtumakalenterissa sekä erikseen sähköpostitse seurantaryhmän jäsenille. Webinaarit ovat avoimia seurantaryhmän jäsenten lisäksi myös muille oppivelvollisuusudistuksesta kiinnostuneille. Tavoitteena on saada huomioitua eri toimijoiden näkökulmat ja sitouttaa sidosryhmät oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon arviointiin, seurantaan ja kehittämiseen.

Virkavalmisteluna laadittu suunnitelmaluonnos oppivelvollisuuden laajentamisen seurannasta aikatauluineen ja seurantakohteineen käsiteltiin kesäkuussa 2021 oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaryhmässä. Suunnitelmaa on täsmennetty ja täydennetty seurantaryhmästä saadun palautteen perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa seurantasuunnitelman syyskuussa 2021.

Seurantasuunnitelmassa esitettyjen seurantojen, selvitysten, tutkimusten ja arviointien lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus kannustavat informaatio-ohjauksen ja mahdollisesti resurssien kohdentamisen kautta tutkimusryhmiä ja tutkijoita selvittämään oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa ja vaikutuksia eri tieteenalojen näkökulmista.

3 Seurattavat temaattiset kokonaisuudet

Oppivelvollisuuden laajentamisen seuranta jakautuu seuraaviin hallituksen esityksen mukaisiin temaattisiin kokonaisuuksiin:

1. Oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy
2. Opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen
3. Opetus ja ohjaus
4. Erityinen tuki ja muut tukimuodot
5. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi
6. Uudistuksen kustannusvaikutukset
7. Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus

4 Seurannan toteutus ja ajoittuminen teemoittain

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seuranta toteutetaan hyödyntämällä ensisijaisesti olemassa olevia rekistereitä ja muita tietolähteitä ja niihin sisältyvää pääosin määrällistä tietoa sekä tekemällä tarvittaessa erillisiä kyselyjä, selvityksiä, tutkimuksia tai arviointeja. Seurannassa painottuu oppivelvollisuusuudistuksen käytännön toimijoiden eli opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sekä kuntien toiminta ja toiminnan uudistuminen oppivelvollisuuden laajentamista koskeva hallituksen esityksen ja uudistuksen tavoitteiden mukaisesti. Seurantasuunnitelmaan sisältyvissä tutkimuksissa ja arvioinneissa tarkastellaan lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen toimintaa esimerkiksi uudistuksen valmistelussa, viestinnässä, ohjauksessa ja neuvonnassa.

Seuranta rakentuu luvussa 3 mainittujen temaattisten kokonaisuuksien pohjalle. Kustakin temaattisesta kokonaisuudesta saatua seuranta-, tutkimus- ja arviointitietoa hyödynnetään osana pidempiaikaista oppivelvollisuusuudistuksen vaikuttavuuden arviointia ja seurantakauden lopussa tehtävää oppivelvollisuusuudistuksen toimeenpanon kokonaisarviointia. Tämän luvun alaluvuissa on kuvattu tarkemmin kunkin temaattisen kokonaisuuden seurannan toteutusta ja ajoitusta.

Käytössä olevat määrällisen seurannan tiedot ovat pääsääntöisesti rekisteripohjaisia henkilötason tietoja, mikä mahdollistaa eri rekistereiden tietojen yhdistämisen sekä ajallisen seurannan. Määrällinen seuranta edellyttää kuitenkin henkilötietojen käsittelyä koskevien säädösten ja tietosuojan huomioon ottamista sekä tietojen yhdistelyssä että tietoja julkaishtaessa, sillä seurannassa tarvitaan myös arkaluontoisiksi luokiteltuja tietoja. Lisäksi on suljettava pois epäsuoran tunnistamisen mahdollisuus. Henkilöpohjaisten pohjatietojen myötä lähes kaikissa seurantakohteissa (paitsi palautteessa ja kustannusten seurannassa) on mahdollista käyttää lähtökohtaisesti samoja demografisia muuttujia eli sukupuolta, ikää, äidinkieltä ja kansalaisuutta.

Määrällisessä seurannassa käytettäviä tietolähteitä ovat KOSKI-tietovaranto, opiskelijavaliintarekisteri, oppivelvollisuusrekisteri, ARVO-palautejärjestelmä, Tilastokeskuksen tutkinto- ja opiskelijarekisterit, Virta, Tilastokeskuksen työssäkäyntirekisteri, verohallinnon Kansallinen tulorekisteri (Katre), lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen sekä kansanopistojen kustannustiedonkeruu ja Kuntatalouden tietopalvelu. Keskeinen koulutusta

koskeva tilastotieto on koottu Vipuseen, jonka raportointia hyödynnetään seurannassa. Etenkin Vipusen ikään perustuva raportointi palvelee hyvin oppivelvollisuuden laajentamisen seuranta.

Määrällisen seurannan tietolähteitä ja käytettävissä olevaa taustatietoa on kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä sellainen nuori, jolta jää puuttumaan suorituksia peruskoulusta ja joka ei saa peruskoulun päättötodistusta yhdeksännen luokan päätteeksi, suorittaa perusopetuksen loppuun pääasiassa aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Nämä nuoret on huomioitava aikuisten perusopetuksen (aikuislukiot, kansanopistojen ja kansalaisopistojen järjestämä aikuisten perusopetus) uutena kohderyhmänä, jolle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Aikuisten perusopetuksessa päättötodistus voidaan saavuttaa mihin aikaan vuodesta tahansa ja opiskelija voidaan myös ohjata eteenpäin kesken lukuvuoden. Aikuisten perusopetuksessa opiskelevien osalta tulee seurata etenkin opetuksen ja ohjauksen toteutumista ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä aikuisten perusopetuksen ns. perinteisen opiskelijaryhmän (maahanmuuttajat) että uusien opiskelijaryhmien osalta. Näissä kohderyhmissä saattaa esiintyä enemmän hyvinvointiin liittyviä pitkäaikaisia haasteita kuin muilla oppivelvollisilla.

4.1 Oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy

Oppivelvollisten koulutukseen hakeutumista ja pääsyä seurataan vuosittain ottaen huomioon koulutukseen pääsyn ja oppivelvollisten ohjauksen kannalta kriittiset ajankohdat pitkin vuotta. Esimerkiksi hakeutumista, opiskelupaikan saamista ja opiskelupaikan vastaanottamista on tarkoitus seurata vuosittain opiskelijavalintarekisteristä ilmenevien yhteishaun hakijamäärien ja valintatulosten perusteella. KOSKI-tietovarannosta saadaan tarvittaessa milloin tahansa tietoja oppivelvollisten opiskelijoiden opintojen aloittamisesta, keskeyttämisestä ja tutkinnon suorittamisesta. Lisäksi oppivelvollisuusrekisteriin tallennetaan tieto asuinkunnalle tehtävistä ilmoituksista ilman opiskelupaikkaa jääneistä tai opintonsa keskeyttäneistä oppivelvollisista. Opiskelun aloittamista koskevia tietoja ja asuinkunnalle tehtyjen ilmoitusten määrää on tarkoitus seurata erityisesti elo-syyskuun vaihteessa vuosittaisen oppivelvollisuuden tarkistuspäivän jälkeen (vuonna 2021 tarkistuspäivä 27.8.).

Seurannan tavoitteena on varmistaa, että kaikki oppivelvolliset hakeutuvat perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja myös saavat opiskelupaikan riippumatta siitä, missä päin Suomea asuvat. Opiskelupaikkojen saatavuudessa kiinnitetään huomiota mahdollisiin

alueellisiin eroihin ja pyritään varmistamaan alueellinen ja kielellinen tasa-arvo (lausuma 15). Erityistä huomiota kiinnitetään erityiseen tukeen tai vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen, maahanmuuttajien sekä ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneiden opiskelijoiden koulutuspolkuihin. Vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen osalta tarkastellaan etenkin tälle kohderyhmälle suunnattujen opiskelupaikkojen riittävyyttä, mutta myös perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ohjauksen osuvuutta suhteessa nuoren tavoitteisiin ja edellytyksiin opiskella mahdollisesti myös muualla kuin erityisoppilaitoksessa. Mikäli kaikki oppivelvolliset eivät kaikilla alueilla saa opiskelupaikkaa, selvitetään syyt poikkeamiin ja haetaan ratkaisut mahdollisiin esiin nouseviin ongelmiin.

Tällä hetkellä oppivelvollisten hakeutumisen ja koulutukseen pääsyn seurannassa tarvittava tieto joudutaan hakemaan kahdesta eri rekisteristä. Hakeutumista ja valintaa koskevat tiedot saadaan opiskelijavalintarekisteristä, oppivelvollisuutta koskevat tiedot puolestaan KOSKI-tietovarannosta. Näiden kahden rekisterin tietoja ei voi vielä yhdistää automaattisesti. Rekistereitä ja raportointipalveluja tuleekin kehittää, jotta jatkossa pystytään seuraamaan systemaattisesti kaikkien oppivelvollisten hakeutumista ja koulutukseen pääsyä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus selvittävät ja toteuttavat tarvittavat muutokset Opetushallituksen ylläpitämien tietovarantojen ja rekistereiden seurantamahdollisuuksien parantamiseksi.

Kansanopistojen pitkät linjat ja niihin sisältyvä oppivelvollisuuskoulutus ovat yksi tapa suorittaa oppivelvollisuutta perusopetuksen jälkeen. Koska oppivelvollisuuden laajentamisella tavoitellaan ensisijaisesti toisen asteen tutkinnon suorittamista, kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen opiskelijapaikkojen määrä rajattiin uudistuksen yhteydessä 650:een. Hallituksen esityksen mukaisesti oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon yhteydessä seurataan kansanopistojen järjestämän oppivelvollisuuskoulutuksen hakija- ja opiskelijamäärien kehitystä. Jos kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen tarve osoittautuu uudistuksen yhteydessä arvioitua suuremmaksi, opiskelijamäärää jatkossa nostetaan. Tarkastelu tehdään säännöllisesti, ensimmäisen kerran vuoden 2023 keväällä. Näillä toimilla vastataan eduskunnan lausumaan 16. Lausumassaan eduskunta edellyttää, että kansanopistojen pitkien linjojen oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien opiskelupaikkojen määrän riittävyys varmistetaan.

Oppivelvollisten hakeutumisen ja koulutukseen pääsyn seurannalla ja seurannan pohjalta tehtävillä toimenpiteillä vastataan eduskunnan lausumien 15 ja 16 lisäksi lausumiin 5 ja 12.

Lausumassaan 5 eduskunta edellyttää, että erityistä tukea tarvitsevien ja vammaisten nuorten riittävä toisen asteen koulutuspaikkojen alueellinen saatavuus ja määrä turvataan ja sitä seurataan. Koulutuspaikkojen alueellista saatavuutta ja riittävyyttä seurataan vuosittain erikseen osana oppivelvollisten hakeutumisen ja koulutukseen pääsyn seurantaa. Mikäli kaikki erityistä tukea tarvitsevat ja vammaiset oppivelvolliset eivät saa kaikilla

alueilla opiskelupaikkaa, selvitetään syyt poikkeamiin ja haetaan ratkaisut mahdollisiin esiin nouseviin ongelmiin.

Lausumassaan 12 eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uudistuksen vaikutuksia oppilaitosverkostoon ja opiskelupaikkojen saatavuuteen alueellisen tasa-arvon näkökulmasta sekä suurilla kaupunkiseuduilla että harvempaan asutuilla seuduilla. Uudistuksen mahdollisia vaikutuksia oppilaitosverkostoon tarkastellaan luvussa 4.7 kuvatun uudistuksen tavoitteiden toteutumisen ja vaikutusten arvioinnin yhteydessä.

4.2 Opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen

Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä vahvistettiin opinto-ohjausta. Tavoitteena on, että opinto-ohjaus auttaa jokaista oppivelvollista löytämään itselleen parhaiten sopivan koulutusvaihtoehdon ja että siirtymät koulutuksesta toiseen ovat sujuvia. Lisäksi tavoitteena on, että opinto-ohjaus vahvistaa koulutukseen kiinnittymistä ja tukee osaltaan toisen asteen tutkinnon suorittamista sekä jatko-opintoihin tai työelämään siirtymistä. Opinto-ohjauksen seurannassa kiinnitetään huomiota uudistuksen yhteydessä käyttöön otettujen uusien tai vahvistettujen opinto-ohjauksen muotojen kehittymiseen, laatuun, määrään ja resursointiin sekä opinto-ohjauksen kohdentumiseen, osuvuuteen ja riittävyyteen oppilaiden ja opiskelijoiden näkökulmasta. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, miten etenkin opinto-ohjausta eniten tarvitsevat saavat ohjausta ja tukea koulutusvalintoihin ja koulutukseen kiinnittymiseen. Seurannassa huomioidaan myös uudistuksen vaikutukset opinto-ohjaajien koulutukseen, koulutusmääriin ja osaamistarpeisiin. Opinto-ohjaajien koulutustarpeiden ohella kiinnitetään huomiota myös muun opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamistarpeisiin, sillä ohjaustyötä tekevät ”koko koulu/oppilaitos ohjaa” -ajattelun mukaisesti muutkin kuin oppilaan- tai opinto-ohjaajan nimikkeellä toimivat. Lisäksi ennakkointia kehitetään tältä osin.

Seurannassa tarkastellaan lisäksi opintoihin kiinnittymistä ja yhteisöllisyyden vahvistamista, joita tuetaan myös vuosina 2020–2022 toteutettavien opinto-ohjauksen kehittämisohjelman, ammatillisen koulutuksen Oikeus osata -ohjelman ja lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toimenpiteillä. Perusopetuksessa kouluun kiinnittymistä ja poissaolojen vähentymistä tuetaan käynnistyneellä sitouttavan koulu yhteistyön valtakunnallisen mallin kehittämistyöllä ja mallin kehittämistä tukevalla Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen kehittävällä arvioinnilla.

Opinto-ohjauksen seurannassa tarkastellaan

- perusopetuksen tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta

- nivelvaiheen ohjausta perusopetuksesta sen jälkeiseen oppivelvollisuuskoulutukseen
- opinto-ohjausta TUVA-koulutuksessa ja siitä eteenpäin, kansanopistojen pitkällä linjoilla sekä aikuisten perusopetuksessa
- toisen asteen koulutuksen aikaista ohjausta, erityisesti opintojen keskeyttämistä ja siirtymistä muihin opintoihin
- toisen asteen koulutuksen jälkeistä ohjausta.

Näitä opinto-ohjauksen muotoja tarkastellaan seurannan yhteydessä sekä erikseen että ennen kaikkea huolehtien ohjauksen jatkumosta koulutuksesta toiseen siirryttäessä.

Opinto-ohjausta koskevaa seurantaan toteutetaan sekä määrällisin että laadullisin menetelmin. Määrällisessä seurannassa hyödynnetään olemassa olevista tietolähteistä saatavaa tilastotietoa sekä selvitetään ja kartoitetaan mahdollisuuksia tuottaa uutta seurantatietoa. Laadullisessa seurannassa hyödynnetään tieteellistä tutkimusta ja kansallista arviointia.

Opinto-ohjauksen määrällisessä seurannassa seurannan kohteena ovat perusopetuksen tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, koulutukseen hakeutuminen ja pääsy, nivelvaiheen koulutukseen osallistuminen sekä opintojen aloittaminen perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa (TUVA-koulutus, kansanopistojen pitkien linjojen oppivelvollisuuskoulutus, aikuisten perusopetus, toisen asteen koulutus). Lisäksi seurataan koulutuksen keskeyttämistä ja siirtymiä uuteen koulutukseen opinto-ohjauksen ja koulutukseen kiinnittymisen vahvistamisen näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö neuvottelee parhaillaan Tilastokeskuksen kanssa mahdollisuudesta toteuttaa erillistiedonkeruu, jossa seurataan perusopetuksen tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saaneiden oppilaiden määrää 8. ja 9. vuosiluokalla koulutain, kunnittain, maakunnittain, opetuksen järjestäjätyyteittäin sekä sukupuolen mukaan. Lisäksi seurataan perusopetuksessa laadittuja jatko-opintosuunnitelmia. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on vakiinnuttaa perusopetuksen henkilökohtaisen oppilaanohjauksen määrällinen seuranta esim. KOSKI-tietovarantoon koottavien tietojen pohjalta, jotta seuranta pystytään tekemään vuosittain.

Toisen asteen koulutuksen osalta määrällisen seurannan pohjana ovat Vipusesta saatavat tiedot, joita ovat yhteisvalinta-aineistot (koulutukseen hakeutuneet, hyväksytyt ja paikan vastaanottaneet), opiskelijat ja tutkinnot, opintojen kulku, koulutuksen keskeyttäneet sekä sijoittuminen koulutuksen jälkeen. Taustamuuttujina voidaan soveltuvin osin käyttää seuraavia: kieli, sukupuoli, alue (kunta, maakunta, seutukunta, AVI, ELY, suurkunta, valtio) ja jatkokoulutuspaikka (lukio, ammatillinen koulutus, TUVA, kansanopisto, ulkomaat, työpaikat sekä aikuisten perusopetus). Määrällinen seuranta tehdään vuosittain koko seuranta-ajan eli vuosina 2021–2024.

Opinto-ohjauksen määrällinen seuranta tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää myös opinto-ohjauksen laadullisen tutkimuksen ja arvioinnin yhteydessä.

Vuonna 2022 käynnistetään opinto-ohjauksen laadullinen seuranta. Tarkoituksena on lisätä Karvin arviointisuunnitelmaan arviointi, joka kattaa oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvän opinto-ohjauksen jatkumon perusopetuksesta aina toisen asteen tutkinnon suorittamisen jälkeiseen opinto-ohjaukseen. Arviointi kohdistuu oppivelvollisuuden laajentamisen mukanaan tuomiin uusiin tai vahvistettuihin opinto-ohjauksen muotoihin. Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa kohteena ovat erityisesti ohjauksen kokonaisuuden toteutuminen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisen tukemiseen (ml. koulutukseen kiinnittyminen ja keskeyttämisen ehkäiseminen) liittyvät näkökulmat sekä opinto-ohjaukseen suunnatut resurssit. Tarkastelun kohteena ovat kuntien valvonnan toteutuminen ja jälkiohjaus, yhteistyö ja jatkumot ohjauksessa, ohjaus opintoihin ja opinnoissa pysymiseen, tutkinnon suorittamisen tukeminen (ml. opintojen keskeyttämisen ehkäiseminen) sekä siirtymät muihin opintoihin. Lisäksi tarkastellaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ohjausta koskevia suunnitelmia sekä niiden toimivuutta käytännön työn tukena. Seurannassa hyödynnetään opiskelijapalautteita ja -barometreja ja kiinnitetään opinto-ohjauksen ohella huomiota opiskelijoiden hyvinvointiin. Tarkoitus on nostaa esiin sellaisia koulujen ja oppilaitosten käytäntöjä, jotka tukevat oppivelvollisuuden suorittamista ja edistävät opiskelijoiden hyvinvointia. Tavoitteena on, että opinto-ohjauksen arvioinnin ensimmäisen vaiheen tuloksista julkaistaisiin väliraportti alkuvuodesta 2023.

Opinto-ohjauksen arviointi jatkuisi vuoteen 2024 saakka. Arvioinnin toisessa vaiheessa kohteena olisivat erityisesti tutkinnon suorittamisaste ja keskeyttämisen ehkäisy sekä opinto-ohjauksen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisen rooli näiden oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden edistämässä.

Karvin tekemän opinto-ohjauksen arvioinnin lisäksi toteutetaan kilpailuttamalla hankinta laadullisesta seurantatutkimuksesta perusopetuksen oppilaanohjauksen osalta. Seuranta-tutkimus toteutettaisiin 8/2022–8/2023, ja sen tulosten tulee olla raportoituna 12/2023 mennessä. Laadullisessa seurantatutkimuksessa seurataan perusopetuksen oppilaanohjaajien ja muun opetushenkilökunnan kokemuksia ja käsityksiä oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden toteutumisesta sekä vaikutuksista perusopetuksen oppilaanohjauksen toteutumiseen, toteutukseen sekä resursointiin paikallisella tasolla, perusopetuksen oppilaanohjaajien käsityksiä uudistuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksista, keskeisiä keinoja ja toimijoita tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioinnissa, oppilaiden yksilöllisten tarpeiden toteutumista ja huomiointia, oppimisen tuen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen rinnakkaisuutta, tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen ja muun oppilaanohjauksen välisen määrittelyn toteutumista, henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä, riittävän varhaisen ohjauksen toteutumista, huoltajien kanssa toteutettavan yhteistyön laatua ja

laajuutta, ohjaukseen liittyvän yhteistyön laatua ja laajuutta muun opetushenkilöstön ja oppilashuollon kanssa, ohjauksen, oppilaanohjaajien omaa kokemusta oman ammatillisen osaamisen riittävydestä ja lisäkoulutustarpeista ja täydennyskoulutukseen pääsystä. Lisäksi selvitetään, kuinka maahanmuuttajataustaisten oppilaiden henkilökohtaiset ohjaustarpeet on huomioitu tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toteutuksessa.

Edellä kuvatun opinto-ohjauksen määrällisen ja laadullisen seurannan avulla vastataan myös eduskunnan lausumaan 6. Lausumassaan eduskunta edellyttää, että opinto-ohjauksen riittävät resurssit turvataan ja niiden saatavuutta seurataan.

4.3 Opetus ja ohjaus

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon ja saa hyvät eväät työelämään ja jatko-opintoihin. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edellyttää, että opiskelijat saavat riittävästi opetusta ja ohjausta tutkinnon suorittamiseksi tarvittavan osaamisen hankkimiseen. Opetuksen ja ohjauksen seurannan keskiössä ovat opetuksen ja ohjauksen laatu ja koulutuksen tuottama osaaminen. Eduskunnan lausuman 15 mukaisesti seurannassa kiinnitetään erityishuomiota pätevien osaajien saamiseen molemmilla kansalliskielillä. Ammatillisessa koulutuksessa huomiota kiinnitetään opetuksen ja ohjauksen laadun ohella eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrään ja riittävyteen, sillä siitä kannettiin huolta jo ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon yhteydessä. Ammatillisessa koulutuksessa opetus ja ohjaus voi olla oppilaitoksessa annettavaa niin sanottua lähiopetusta, muissa koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä, kuten verkko-oppimisympäristössä, annettavaa opetusta ja ohjausta taikka opetushenkilökunnan tai vastuullisen työpaikkaohjaajan työpaikalla antamaa opetusta ja ohjausta. Kaikki tämä eri oppimisympäristöissä annettava opetus ja ohjaus tulisi huomioida arvioitaessa ja seurattaessa opetuksen ja ohjauksen määrää ja riittävyttä.

Ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen määrästä ei saada tällä hetkellä kattavaa seurantatietoa. Karvi on tuottanut vuosina 2008–2017 toteutetuissa ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinneissa tietoa lähiopetuksen määrästä. Tieto ei kuitenkaan ole yhteismitallista ja luotettavaa, sillä koulutuksen järjestäjillä on ollut käytössä erilaisia tapoja laskea lähiopetustuntimäärä. Ammatilliseen koulutukseen vuonna 2018 tehtyjen uudistusten jälkeen oppimistulosten arvioinneissa ei ole enää kartoitettu lähiopetuksen määrää, sillä ohjauksen ja opetuksen määrä arvioidaan opiskelijakohtaisesti osana henkilökohtaistamista. Tietoa absoluuttisesta opetuksen ja ohjauksen määrästä on vaikea kerätä, koska määrä vaihtelee opiskelijoiden, tutkintojen, tutkinnon osien, koulutusopimuksen ja oppisopimuksen mukaan.

Jatkossa on tarkoitus kehittää opetuksen ja ohjauksen määrän seuranta hyödyntämällä erilaisia tietolähteitä ja rekistereitä. Opetustuntien määrän seuranta on tarkoitus ottaa mukaan ammatillisen koulutuksen kustannustiedon seurantaan vuodesta 2022 alkaen. Kustannustiedon seurannan yhteydessä saataisiin tietoa koulutuksen järjestäjän opetushenkilökunnan opetustuntien määrästä, mutta ei opiskelijakohtaisesta opetuksen ja ohjauksen määrästä. Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadintaa koskevia säännöksiä on muutettu siten, että ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjän tehtävänä on nykyistä tarkemmin arvioida oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä sekä kirjattava nämä tiedot HOKS:iin. Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistämässä lakimuutoksen valmistelua koskien tietojen tallentamisvelvoitetta myös eHOKS:iin, mikä mahdollistaisi opetuksen ja ohjauksen määrän systemaattisen opiskelijakohtaisen seurannan. Tällä hetkellä opiskelijakohtaisen tiedon saaminen edellyttää erillistiedonkeruita. Opiskelijoiden kokemuksia selvitetessä voidaan hyödyntää mm. Arvo-opiskelijapalautetta ja Amisbarometriä, joka julkaistaan seuraavan kerran vuonna 2022. Mikäli erillisiä kyselyjä tarvitaan, ne yhdistetään mahdollisuuksien mukaan edellä todettuihin opiskelijakyselyihin ja Karvin arviointisuunnitelmaan sisältyviin arviointeihin.

Karvi tekee 2021–2022 yksilöllisten opintopolkujen toteutumiseen kohdistuvan arvioinnin. Arvioinnissa Karvi tulee tuottamaan tietoa henkilökohtaistamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä ohjaukseen liittyvien käytäntöjen toimivuudesta sekä opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien toteutumisesta. Karvin kanssa on sovittu, että arvioinnin yhteydessä kerätään tietoa myös opetuksen ja ohjauksen riittävydestä ja mahdollisuuksien mukaan myös määrästä. Tietotarve huomioidaan hankesuunnitelmassa ja tiedonkeruuta suunniteltaessa. Myös ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinneissa on tarkoitus jatkossa kerätä tutkintokohtaista tietoa opetuksen ja ohjauksen määrästä ja riittävydestä esimerkiksi koulutuksen järjestäjien, opettajien ja opiskelijoiden arvioimana.

Opetusta ja ohjausta koskeva seuranta- ja arviointitieto vastaa eduskunnan lausuman 15 lisäksi osaltaan myös lausumiin 11, 13, 14 ja 17. Muita lausumiin liittyviä toimenpiteitä on kuvattu tarkemmin alla.

Lausumassa 11 eduskunta edellyttää, että ammatillisessa koulutuksessa tulee vahvistaa opiskelijan oikeutta saada lähiopetusta. Valtioneuvoston asetuksella on säädettävä tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa käytettävistä periaatteista. Toteutuneen lähiopetuksen määrää on seurattava. Ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen määrää koskeva valtioneuvoston asetus (583/2021) annettiin kesäkuussa 2021, ja se tulee voimaan 1.8.2022.

Lausumassaan 13 eduskunta edellyttää, että lukiokoulutukseen tulee laatia laatukriteerit, jotta oppivelvollisten oikeus laadukkaaseen lukiokoulutukseen voidaan taata yhdenvertaisesti koko maassa. Laatukriteerit valmistellaan lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman yhteydessä. Opiskelijoiden näkemyksiä lukiokoulutuksen laadusta saadaan Lukiolaisbarometrista, joka julkaistaan seuraavan kerran vuonna 2022. Lisäksi hyödynnetään myös muita lukiokoulutusta koskevia arviointoja ja selvityksiä.

Myös eduskunnan lausuma 17 liittyy lukiokoulutukseen. Lausumassa eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa turvataan jatkossakin soveltavien erikoiskurssien ja opintojaksojen sekä erityisen koulutustehtävän lukioiden ja erikoislinjojen toimintaedellytykset. Oppivelvollisuuden laajentamisen mahdolliset vaikutukset lukiokoulutuksen erikoisopintojaksotarjontaan selvitetään lukuvuoden 2023–2024 aikana.

Lausumassaan 14 eduskunta edellyttää, että S2/R2-opetuksessa olevien tukea ja ohjausta kehitetään ja kielitietoinen opetus otetaan myös osaksi muuta opetusta. Oppilaitoksissa tulee myös seurata toteutuneita S2/R2-opetustuntimääriä ja resursointia. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää vuonna 2021 selvityksen S2/R2-opetuksen tilasta. Selvitys valmistuu vuonna 2022 ja sen pohjalta päätetään S2/R2-opetuksen kehittämiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja sovitaan myös toimenpiteiden vaikuttavuuden seurannasta.

Lausumassaan 21 eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa huolehditaan myös saamenkielisten mahdollisuudesta saada opetusta omalla äidinkielellään ja edistetään riittävän saamenkielisen opetushenkilöstön saatavuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön keväällä 2020 asettama saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen kehittämistyöryhmä on ottanut saamenkielisten mahdollisuudet saada opetusta äidinkielellään ja saamenkielisten opettajien riittävyyden huomioon keväällä 2021 julkaistussa raportissaan ja siihen sisältyvissä kehittämistoimenpiteissä. Lausumaan liittyvä seuranta hoidetaan osana kehittämistyöryhmän ehdotusten toimeenpanoa ja seuranta.

4.4 Erityinen tuki ja muut tukimuodot

Oppivelvollisuuden laajentaminen tähtää siihen, että kaikki perusopetuksen päättävät jatkavat opintojaan ja siirtyvät joko välittömästi tai nivelvaiheen koulutuksen jälkeen toisen asteen koulutukseen. Nuorille halutaan taata mahdollisuus suorittaa toisen asteen tutkinto. Tämä edellyttää, että myös vammaiset ja muut erityistä tukea tarvitsevat nuoret saavat opiskelupaikan ja tarvitsemansa tukipalvelut. Erityisen tuen ja siihen liittyvien tukipalvelujen seurannan tavoitteena on varmistaa, että tämä tavoite toteutuu kaikkialla Suomessa. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohella seurannassa kiinnitetään huomiota myös muihin tukea tarvitseviin opiskelijoihin ja heidän mahdollisuuksiinsa saada tarvitsemaansa palvelua, esimerkiksi tukiovetusta tai osa-aikaista erityisopetusta.

Karvi tekee ammatillisen koulutuksen erityisen tuen järjestämistä koskevan arvioinnin osana yksilöllisten opintopolkujen toteutumista koskevaa arviointia. Arviointi tuottaa tietoa erityisen tuen järjestelyistä ja niiden toimivuudesta, kuten tuen tarpeiden tunnistamisesta, tuen ja ohjauksen muodoista, tuen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä arvioinnin mukauttamisen ja ammattitaitovaatimuksista poikkeamisen käytännöistä. Arvioinnin alustavat tulokset valmistuivat kesällä 2021, ja arviointiraportti julkaistaan syyskuussa 2021. Arvioinnin tulosten pohjalta päätetään tarvittavista jatkotoimista ammatillisessa koulutuksessa annettavan erityisen tuen kehittämiseksi.

Eduskunta on edellyttänyt lausumassa 3, että hallitus seuraa ja varmistaa sen, että erityistä tukea tarvitseville ja vammaisille nuorille taataan opintojen kannalta olennaiset tukivälineet. Lausumassa 4 on edellytetty, että hallitus antaa sivistysvaliokunnalle selvityksen toimenpiteineen siitä, miten vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tarvitsemien tukipalveluiden saatavuus toteutetaan eri organisaatioiden välisellä yhteistyöllä niin, että se selkeyttää ja parantaa tukipalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön tarkoituksena on käynnistää yhteistyössä STM:n kanssa selvitys edellä todettujen lausumien johdosta. Selvittävä kokonaisuus on laaja, sillä vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden ja tukitoimien järjestämisvastuu jakaantuu useille eri toimijoille. Selvityksen valmistelu käynnistetään vuoden 2021 aikana yhteistyössä STM:n kanssa ja selvityksen aikana on tarkoitus tehdä tiivistä yhteistyötä keskeisten sidosryhmien, kuten Kuntaliiton, Kelan ja THL:n kanssa. Selvitystyö tulee jakaantumaan kolmeen osavaiheeseen. 1) Vuonna 2021 kuvataan nykytila, muun muassa voimassa oleva lainsäädäntö ja sen toimivuus ottaen huomioon kytkennät opiskeluhuoltoon. Nykytilan kuvauksessa otetaan huomioon myös sosiaali- ja terveyspalveluiden mahdollinen siirto hyvinvointialueille. 2) Kevään 2022 aikana selvitetään palveluiden ja tukitoimien saatavuuden nykytila koulutuksen järjestäjille ja opiskelijoille suunnatuilla kyselyillä. Kyselyillä selvitetään muun muassa tukivälineiden saatavuutta oppilaitoksissa sekä oppimisen tueksi tarvittavien terveys-, mielenterveys-, sosiaali- ja vammaispalvelujen saatavuutta ja toimivuutta. 3) Selvityksessä esiin nousseiden kehittämistarpeiden pohjalta tehdään syksyllä 2022 ehdotukset tarvittavista toimenpiteistä mukaan lukien mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet. Tässä yhteydessä ratkaistaan myös jatkoseurannan kohteet ja toteutus. Selvityksen eri vaiheissa sidosryhmät on tarkoitus osallistaa seminaarien/webinaarien kautta, mutta erillistä seuranta- tai ohjausryhmää ei ole tarkoitus asettaa. Selvityksen perusteella ilmenevien lainsäädäntömuutosten valmistelu toteutetaan erikseen hallituksen esityksen valmistelun prosessimallin mukaisesti.

Erytistä tukea koskeva seuranta- ja arviointitieto vastaa osaltaan myös eduskunnan lausumiin 2, 5, 7, 9 ja 10. Muita näihin lausumiin liittyviä toimenpiteitä on kuvattu tarkemmin alla.

Lausumassaan 2 eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa hallitus huomioi perusopetuksessa tehostettua tukea, erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea saaneiden oppilaiden oikeuden tukeen toisella asteella ja nivelvaiheen koulutuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee käynnistämään mahdollisten säädösmuutosten valmistelun. Esimerkiksi TUVA-laissa on jo säännös erityisen tuen päätöksen huomioimisesta oppivelvollisen siirtyessä TUVA-koulutukseen ja vastaavan menettelyn laajentaminen myös tutkintotoivoitteeseen oppivelvollisuuskoulutukseen voisi olla perusteltua. Lisäksi mahdollisia muutostarpeita on havaittu asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuuseen liittyvissä tiedonsaantioikeuksissa.

Lausumassa 5 eduskunta edellyttää, että erityistä tukea tarvitsevien ja vammaisten nuorten riittävä toisen asteen koulutuspaikkojen alueellinen saatavuus ja määrä turvataan ja sitä seurataan. Tähän lausumaan vastataan luvussa 4.1 kuvatulla tavalla.

Lausumassa 7 eduskunta edellyttää, että oppilaalle tai opiskelijalle, jolla on oppimisvaikeuksia, neuropsykologisia ongelmia tai mielenterveyden haasteita, tulee järjestää riittävä ja tarvittava tuki koko koulutuspolulla mukaan lukien nivelvaiheen koulutus ja että tuen saatavuutta seurataan. Tästä asiasta tehdään erillinen selvitys, jonka jälkeen päätetään tarvittavista toimenpiteistä.

Lausumassa 9 eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta turvataan tukiopeutus myös oppivelvollisille, jotka opiskelevat valmentavassa koulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa. Lausumassa 10 eduskunta puolestaan edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta turvataan ammatillisen koulutuksen sekä valmentavan koulutuksen oppivelvollisille oikeus erityisopetukseen. Karvi on tehnyt ammatillisen koulutuksen erityisen tuen järjestämistä koskevan arvioinnin. Tämän arvioinnin yhteydessä on arvioitu myös ns. kolmiportaisen tuen tarvetta ammatillisessa koulutuksessa.

4.5 Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi

Vain hyvinvoiva oppilas tai opiskelija pystyy oppimaan uutta ja hyödyntämään oppimaansa. Tästä syystä oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden saavuttamiseksi. Opiskelijoiden hyvinvointia ja uudistuksen mahdollisia vaikutuksia siihen seurataan ensisijaisesti kouluterveyskyselyn, Arvo-opiskelijapalautteen sekä Amisbarometrin ja Lukiolaisbarometrin avulla.

Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä teemoja on tarkoitus sisällyttää myös osaksi luvussa 4.2 kuvattua opinto-ohjauksen arviointia, joka toteutetaan vuosina 2022–2024.

Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyy keskeisesti myös opiskeluhoolto. Eduskunta edellyttää lausumassaan 8, että sekä yksilöllisen että yhteisöllisen opiskeluhoillon riittävä määrä ja alueellinen saatavuus turvataan ja sitä seurataan. Parhailtaan on valmisteilla oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutos, johon sisältyvät muun muassa opiskeluhoitolpalvelujen mitoitus ja kuraattoreiden kelpoisuutta koskevat säännökset. Hallituksen esitys on lausuntokierroksella keväällä 2021, ja se on tarkoitus antaa syksyllä 2021. Opiskeluhoillon saatavuutta ja riittävyttä seurataan osana kyseisen lakimuutoksen toimeenpanoa.

4.6 Uudistuksen kustannusvaikutukset

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä laajeni myös oikeus maksuttomaan koulutukseen. Opetus on nykytilaa vastaavasti maksutonta. Myös kaikki toisen asteen opiskelussa tarvittavat välttämättömät oppimateriaalit ja välineet ovat uudistuksen jälkeen oppivelvolliselle ja muille oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan koulutukseen oikeutetuille maksuttomia. Perustuslaissa turvattu opetuksen maksuttomuus tarkoittaa myös tarpeellisia koulukuljetuksia ja riittävää ravintoa sekä joissakin tapauksissa myös asumista. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan oppivelvollisuustehtävään liittyvien erilaisten koulutusmuotojen järjestäjille korvataan täysimääräisesti oppivelvollisuustehtävään liittyvät kustannukset. Oppivelvollisuuden laajentamisen kustannusvaikutusten systemaattisen seurannan tavoitteena on varmistaa, että tämä hallitusohjelman kirjaus toteutuu. Kustannusvaikutusten seurannan avulla huolehditaan siitä, että opetuksen ja koulutuksen järjestäjät pystyvät yhdessä kuntien kanssa turvaamaan sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle, voivat toteuttaa oppivelvollisuuskoulutuksen laadukkaasti sekä pystyvät varmistamaan, että oppivelvolliset saavat tarvitsemat ohjaus- ja tukipalvelut.

Seuranta tehdään vuosittain hyödyntäen eri koulutusmuotojen kustannuseurannasta saatavia tietoja, joissa on otettu huomioon oppivelvollisuuden laajentamisesta johtuvat seurantakohteiden muutokset. Ammatillisen koulutuksen ja yksityisten järjestäjien lukio- ja koulutuksen kustannustiedonkeruussa, mahdollisesti myös kansanopistojen kustannustiedonkeruussa, oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvät kustannukset eritellään vuodesta 2021 lukien. Kuntataustaisten lukiokoulutuksen järjestäjien taloustiedot kerätään kuntalain (401/2015) nojalla Valtiokonttorin toteuttaman tiedonkeruun kautta, jonka osalta oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvät kustannukset tullaan erittelemään vuodesta 2022 lukien. Mikäli uudistuksen kustannukset eivät vastaa hallituksen esityksessä arvioitua, rahoitustasoa tulee arvioida uudelleen.

Osana kustannusvaikutusten seuranta tehdään lisäksi erillinen selvitys siitä, miten maksuttomuus käytännössä toteutuu. Selvityksessä selvitetään sitä, miten koulutuksen

järjestäjät käytännössä huolehtivat siitä, että opiskelijat saavat tarvitsemansa oppimateriaalit ja työvälineet käyttöön koulutuksen ajaksi. Selvitys käynnistyy syksyllä 2022, ja sen tulokset julkaistaan viimeistään 12/2023.

Vuosittain tehtävällä kustannuseurannalla ja seurantatiedon pohjalta tarvittaessa tehtävillä toimenpiteillä vastataan myös eduskunnan lausumaan 18. Lausumassaan eduskunta edellytti, että hallitus seuraa oppivelvollisuus uudistukseen varatun rahoituksen riittävyttä ja ryhtyy toimiin, mikäli se havaitaan riittämättömäksi.

4.7 Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus

Oppivelvollisuutta laajentamalla tavoitellaan seuraavia asioita: suomalaisten koulutus- ja osaamistaso nousee (jokaiselle perusopetuksen päättävälle toisen asteen tutkinto), oppimiserot kaventuvat, koulutuksellisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kohenevat, työllisyysaste paranee, syrjäytyminen vähenee ja nuoret voivat aiempaa paremmin. Uudistuksen tavoitteiden toteutusta ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan kunkin seurattavan temaattisen kokonaisuuden osalta koko seurantakauden ajan edellä luvuissa 4.1–4.6 kuvatulla tavalla. Koko uudistuksen tavoitteiden toteutumisen, toimeenpanon onnistumisen ja vaikuttavuuden arviointi tehdään laajana tieteellisenä tutkimuksena, esimerkiksi TEAS-hankkeena. Kokoavassa tutkimuksessa hyödynnetään teemakohtaisista seurannoista, selvityksistä ja arvioinneista saatavaa tietoa. Painopiste on uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumisessa, erityisesti toisen asteen tutkinnon suorittamisasteessa, koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääntymisessä, syrjäytymisen ehkäisyssä, lasten ja nuorten hyvinvoinnin paranemisessa sekä työelämään ja jatko-opintoihin siirtymisessä. Koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tarkastellaan tutkimuksessa myös kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Toisen asteen tutkinnon suorittamisasteen sekä työelämään ja jatko-opintoihin siirtymisen osalta tutkimus antaa vasta alustavaa tietoa tavoitteiden toteutumisesta, sillä ensimmäiset oppivelvolliset valmistuvat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta pääasiassa vasta vuonna 2024. Näiden tavoitteiden toteutumisen kattava arviointi edellyttää seuranta-aikaa pidempää tarkastelujaksoa.

Uudistuksen vaikutukset koulutustason nousuun, oppimiserojen kaventumiseen ja työllisyysasteen paranemiseen näkyvät vasta seuranta-aikaa pitemmällä aikavälillä, joten niiden osalta tutkimuksessa pystytään tarkastelemaan ainoastaan mahdollisia alustavia viitteitä kehityssuunnasta.

Edellä kuvatulla oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurantatutkimuksella vastataan samalla eduskunnan lausumiin 20, 22 ja 15.

Lausumassaan 20 eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia ja toisen asteen maksuttomuuden toteutumista seurataan tieteellisen tutkimuksen avulla. Pitkäkestoisen seurannan päämääränä on oltava uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumisen seuranta. Näitä ovat muun muassa koulutustason ja työllisyysasteen nousu sekä koulutuksellisen tasa-arvon kehittymiseen kiinteästi liittyvä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääntyminen ja syrjäytymisen väheneminen. Lausumassa 22 eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia laajasti ja ryhtyy tarvittaviin toimiin mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi. Lausumassa 15 puolestaan edellytetään, että oppivelvollisuus uudistuksessa huomioidaan kieliset oikeudet ja että erityishuomiota kiinnitetään pätevien osaajien saamiseen molemmilla kansalliskielillä sekä joustavuuteen ruotsinkielisen tutkintoon valmistavan koulutuksen toteuttamisessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ohjaavat ja tukevat kuntia ja opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä lainsäädännön toimeenpanossa, muun muassa jakamalla tietoa uudistuksesta ja sen toimeenpanosta Internet-sivuillaan, tiedottamalla aktiivisesti uudistuksesta ja sen toimeenpanosta, järjestämällä webinaareja ja muita koulutustilaisuuksia kunnille ja opetuksen ja koulutuksen järjestäjille, ylläpitämällä usein kysytyjen kysymysten palstaa sekä neuvomalla ja ohjaamalla tarpeen mukaan. Keskeiset tukitoimet dokumentoidaan. Tavoitteena on sujuvoittaa uudistuksen toimeenpanoa ja näin osaltaan varmistaa myös uudistuksen tavoitteiden toteutumista. Ohjaus- ja tukitoimet vastaavat myös eduskunnan lausumaan 19. Lausumassaan eduskunta edellyttää, että kuntia ja koulutuksen järjestäjiä tuetaan ja ohjataan riittävästi ja oikea-aikaisesti lainsäädännön toimeenpanossa. Näiden tehtävien toteuttamiseksi tulee Opetushallitukselle varata riittävät resurssit.

Lausumassaan 1 eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksen ohella tulee edelleen jatkaa koko koulutuspolun uudistamiseksi ja vahvistamiseksi tähtääviä toimia, sillä ne tukevat ja ovat edellytyksenä myös oppivelvollisuus uudistuksen tavoitteiden ja toimeenpanon onnistumisessa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus uudistavat ja kehittävät koko koulutuspolkua hallitusohjelman mukaisesti ottaen huomioon myös koulutuspoliittiseen selontekoon kirjatut pitkän aikavälin kehitystarpeet ja tarvittavat toimenpiteet.

5 Seurannan kohteet ja toteutus vuosittain

Tässä luvussa oppivelvollisuuden laajentamisen seuranta tarkastellaan vuositasolla ja nostetaan esiin **seurannan painopisteet kunakin vuonna**. Yksityiskohtaisempi kooste määrällisen ja laadullisen seurannan kohteista, vaiheista ja aikatauluista vuosittain tarkasteltuna on liitteessä 3.

Vuosi 2021

Vuonna 2021 seurannan kohteena on pääasiassa koulutukseen hakeutuminen (nivelevaiheen koulutus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus) ja pääsy sekä opintojen aloittaminen eri koulutusmuodoissa. Myös oppivelvollisuuden laajentamisen kustannuksia seurataan, joskin kattavampaa tietoa kustannusvaikutuksista saadaan vasta vuodesta 2022 alkaen. Seuranta tehdään hyödyntämällä olemassa olevia tietolähteitä ja niihin sisältyvää määrällistä seurantatietoa.

Vuosi 2022

Vuonna 2022 seurannan kohteena on erityisesti opinto-ohjauksen kokonaisuus ja siihen kytkeytyvät koulutukseen kiinnittymisen (erityisesti opintojen keskeyttämisen ehkäisy ja opiskelijoiden hyvinvointi) ja yhteisöllisyyden vahvistamisen näkökulmat. Seuranta tehdään hyödyntämällä olemassa olevia tietolähteitä ja niihin sisältyvää määrällistä seurantatietoa sekä opiskelijapalautteita ja -barometreja. Käytössä ovat muun muassa Amisbarometrin ja Lukiolaisbarometrin tiedot. Tilastoaineiston hyödyntämisen lisäksi käynnistetään opinto-ohjauksen arviointi (Karvi) sekä perusopetuksen tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen osalta erillinen seurantatutkimus. Vuonna 2022 erityisen tarkastelun kohteena ovat myös oppivelvollisuuden laajentamisen kustannukset, joita tarkastellaan olemassa oleviin tietolähteisiin sisältyvien määrällisten tietojen avulla. Lisäksi tehdään erillinen selvitys siitä, miten maksuttomuus toteutuu käytännössä. Selvitys käynnistyy syksyllä 2022.

Vuodesta 2022 alkaen pyritään saamaan systemaattisesti määrällistä seurantatietoa myös ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen määrästä kustannustiedonkeruun ja mahdollisesti myös eHOKS:n tietojen perusteella. Pohjatietoa opetuksen ja ohjauksen riittävydestä ammatillisessa koulutuksessa saadaan Karvin tekemästä yksilöllisten opintopolkujen toteutumisen arvioinnista. Vuonna 2022 tarkastellaan tarkemmin myös

vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja tukivälineiden saatavuutta sekä oppimisen tueksi tarvittavien terveys-, mielenterveys-, sosiaali- ja vammaispalvelujen saatavuutta ja toimivuutta STM:n kanssa yhteistyössä tehtävän selvityksen avulla. Selvitys on kolmivaiheinen ja käynnistyy vuonna 2021 tehtävällä nykytilan kartoituksella.

Vuosi 2023

Vuonna 2023 selvitetään kansanopistojen pitkien linjojen oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien opiskelupaikkojen riittävyttä. Lisäksi saadaan ensimmäisiä laadullisia tietoja opinto-ohjauksen kokonaisuuden toimivuudesta, kun Karvin tekemän opinto-ohjauksen arvioinnin väliraportti ja perusopetuksen oppilaanohjausta koskeva laadullinen seurantatutkimus valmistuvat. Vuoden 2023 lopussa valmistuu myös vuonna 2022 käynnistynyt selvitys siitä, miten maksuttomuus toteutuu käytännössä. Selvityksessä kartoitetaan, millä eri tavoin koulutuksen järjestäjät huolehtivat siitä, että opiskelijat saavat tarvitsemansa oppimateriaalit ja työvälineet käyttöön koulutuksen ajaksi.

Vuosi 2024

Vuonna 2024 tehdään laaja kokoava tutkimus oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden toteutumisesta, toimeenpanon onnistumisesta ja uudistuksen vaikuttavuudesta. Painopiste on uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumisessa, erityisesti toisen asteen tutkinnon suorittamisasteessa, koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääntymisessä, syrjäytymisen ehkäisyssä, lasten ja nuorten hyvinvoinnin paranemisessa sekä työelämään ja jatko-opintoihin siirtymisessä. Vuonna 2024 valmistuu myös Karvin opinto-ohjauksen arvioinnin loppuraportti, jossa painottuu vaikuttavuusnäkökulma.

Oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia koulutustasoon, oppimiseroihin ja työllisyysasteeseen ei pystytä todentamaan seurantasuunnitelman seuranta-aikana, vaan ne edellyttävät seuranta-ajan jälkeistä jatkuvaa seurantaa.

6 Seurantakauden 2021–2024 jälkeiset seurantatarpeet

Oppivelvollisuuden laajentamisella tavoitellaan pitkäaikaisia vaikutuksia koulutustasoon, oppimiseroihin ja työllisyysasteeseen. Tarkoitus on seurata mahdollisimman pitkälle kaikkia niitä opiskelijoita, jotka ovat olleet laajennetun oppivelvollisuuden piirissä. Oppivelvollisuuden laajentamisen pitkäaikaisvaikutuksia ei kuitenkaan pystytä todentamaan seurantasuunnitelman seuranta-aikana, vaan ne edellyttävät seuranta-ajan jälkeistä jatkuvaa seurantaa.

Työllisyysvaikutuksia pystytään seuraamaan käytännössä aikaisintaan vuodesta 2025 alkaen. Tämä aikataulu edellyttää, että Kansallinen tulorekisteri Katre on käytössä. Jos käytössä on vain Tilastokeskuksesta saatava työllistymistieto, niin tiedot saadaan myöhemmin. Katre-tietojen yhdistäminen KOSKI-tietoihin edellyttää myös voimassa olevien säädösten läpikäyntiä ja mahdollisia säädösmuutoksia ja lisäksi teknistä toteutusta.

Myös oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia työelämään ja jatko-opintoihin sijoittumiseen toisen asteen koulutuksen jälkeen on mahdollista tarkastella kattavammin vasta seuranta-ajan jälkeen. Ensimmäiset laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat nuoret valmistuvat yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta pääasiassa vuonna 2024, joten tietoa koko toisen asteen tutkinnon suorittamisesta ja jatko-opintoihin tai työelämään siirtymisestä saadaan vasta vuodesta 2024 alkaen.

Liitteet

Liite 1 Eduskunnan hyväksymät lausumat

1. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksen ohella tulee edelleen jatkaa koko koulutuspolun uudistamiseksi ja vahvistamiseksi tähtääviä toimia, sillä ne tukevat ja ovat edellytyksenä myös oppivelvollisuus uudistuksen tavoitteiden ja toimeenpanon onnistumisessa. (Sivu 24)
2. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa hallitus huomioi perusopetuksessa tehostettua tukea, erityistä tukea ja vaativaa erityistä tukea saaneiden oppilaiden oikeuden tukeen toisella asteella ja nivelvaiheen koulutuksessa. (Sivu 21)
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja varmistaa sen, että erityistä tukea tarvitseville ja vammaisille nuorille taataan opintojen kannalta olennaiset tukivälineet. (Sivu 20)
4. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa sivistysvaliokunnalle selvityksen toimenpiteineen siitä, miten vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tarvitsemien tukipalveluiden saatavuus toteutetaan eri organisaatioiden välisellä yhteistyöllä niin, että se selkeyttää ja parantaa tukipalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta. (Sivu 20)
5. Eduskunta edellyttää, että erityistä tukea tarvitsevien ja vammaisten nuorten riittävä toisen asteen koulutuspaikkojen alueellinen saatavuus ja määrä turvataan ja sitä seurataan. (Sivut 13 ja 21)
6. Eduskunta edellyttää, että opinto-ohjauksen riittävät resurssit turvataan ja niiden saatavuutta seurataan. (Sivu 17)
7. Eduskunta edellyttää, että oppilaalle tai opiskelijalle, jolla on oppimisvaikeuksia, neuropsykologisia ongelmia tai mielenterveyden haasteita, tulee järjestää riittävä ja tarvittava tuki koko koulutuspolulla mukaan lukien nivelvaiheen koulutus ja että tuen saatavuutta seurataan. (Sivu 21)
8. Eduskunta edellyttää, että sekä yksilöllisen että yhteisöllisen opiskeluhuollon riittävä määrä ja alueellinen saatavuus turvataan ja sitä seurataan. (Sivu 22)
9. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta turvataan tukiopeetus myös oppivelvollisille, jotka opiskelevat valmentavassa koulutuksessa, ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa. (Sivu 21)
10. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta turvataan ammatillisen koulutuksen sekä valmentavan koulutuksen oppivelvollisille oikeus erityisopetukseen. (Sivu 21)
11. Eduskunta edellyttää, että ammatillisessa koulutuksessa tulee vahvistaa opiskelijan oikeutta saada lähiopetusta. Valtioneuvoston asetuksella on säädettävä tarkemmin opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa käytettävistä periaatteista. Toteutuneen lähiopetuksen määrää on seurattava. (Sivu 18)

12. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uudistuksen vaikutuksia oppilaitosverkostoon ja opiskelupaikkojen saatavuuteen alueellisen tasa-arvon näkökulmasta sekä suurilla kaupunkiseuduilla että harvempaan asutuilla seuduilla. (Sivu 14)
13. Eduskunta edellyttää, että lukiokoulutukseen tulee laatia laatukriteerit, jotta oppivelvollisten oikeus laadukkaaseen lukiokoulutukseen voidaan taata yhdenvertaisesti koko maassa. (Sivu 19)
14. Eduskunta edellyttää, että S2/R2 -opetuksessa olevien tukea ja ohjausta kehitetään ja kielitietoinen opetus otetaan myös osaksi muuta opetusta. Oppilaitoksissa tulee myös seurata toteutuneita S2/R2-opetustuntimääriä ja resursointia. (Sivu 19)
15. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa huomioidaan kielilliset oikeudet ja että erityishuomiota kiinnitetään pätevien osaajien saamiseen molemmilla kansalliskielillä sekä joustavuuteen ruotsinkielisen tutkintoon valmistavan koulutuksen toteuttamisessa. (Sivut 13, 17 ja 24)
16. Eduskunta edellyttää, että kansanopistojen pitkien linjojen oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien opiskelupaikkojen määrän riittävyys varmistetaan. (Sivu 13)
17. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa turvataan jatkossakin soveltavien erikoiskurssien ja opintojaksojen sekä erityisen koulutustehtävän lukioiden ja erikoislinjojen toimintaedellytykset. (Sivu 19)
18. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa oppivelvollisuus uudistukseen varatun rahoituksen riittävyttä ja ryhtyy toimiin, mikäli se havaitaan riittämättömäksi. (Sivu 23)
19. Eduskunta edellyttää, että kuntia ja koulutuksen järjestäjiä tuetaan ja ohjataan riittävästi ja oikea-aikaisesti lainsäädännön toimeenpanossa. Näiden tehtävien toteuttamiseksi tulee Opetushallitukselle varata riittävät resurssit. (Sivu 24)
20. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia ja toisen asteen maksuttomuuden toteutumista seurataan tieteellisen tutkimuksen avulla. Pitkäkestoisen seurannan päämääränä on oltava uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumisen seuranta. Näitä ovat muun muassa koulutus- ja työllisyysasteen nouseminen sekä koulutuksellisen tasa-arvon kehittymiseen kiinteästi liittyvä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääntyminen ja syrjäytymisen väheneminen. (Sivu 24)
21. Eduskunta edellyttää, että oppivelvollisuus uudistuksessa huolehditaan myös saamenkielisten mahdollisuudesta saada opetusta omalla äidinkielellään ja edistetään riittävän saamenkielisen opetushenkilöstön saatavuutta. (Sivu 19)
22. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia laajasti ja ryhtyy tarvittaviin toimiin mahdollisten epäkohtien korjaamiseksi. (Sivu 24)

Liite 2 Seurantakohteet ja niihin liittyvä taustatieto

1) Perusopetuksesta koulutukseen siirtyminen: hakeminen, hyväksytyt, paikan vastaanottaneet, aloittaneet

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi
- demografiset muuttujat
- perusasteen oppilaitos ja alue (maakunta, kunta)
- haun, valinnan, aloittamisen kohde: koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, VALMA, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- ilmoitukset asuinkunnille oppivelvollisista ilman opiskelupaikkaa

Tietolähde ja vastuutaho

- opiskelijavalintarekisteri/OPH
- KOSKI/OPH
- oppivelvollisuusrekisteri

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/OPH (opiskelijavalintarekisteritiedot)
- Vipunen/Vipunen KOSKI-jaosto (KOSKI-tiedot)
- Vipunen/LAMOS (KOSKI-tiedot)
- Vipunen/VAPOS (KOSKI-tiedot)

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2021 - / 2021 -

Muuta

- Raportointia on osin jo olemassa.

2) Opintojen kulku: läpäisy, vaihtaminen, keskeyttäminen

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi, kuukausi
- demografiset muuttujat
- alkuperäinen opiskelukohte: koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, oppisopimuskoulutus (on, ei), VALMA, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- vaihtamisen kohde: koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, oppisopimuskoulutus (on, ei), VALMA, järjestäjä ja sen alue (maakunta, kunta)

- valmistumisen, vaihtamisen ja keskeyttämisen ajankohta aloittamiseen nähden
- ilmoitukset asuinkunnille oppivelvollisista, jotka katsotaan eronneeksi ja olevan ilman oppivelvollisuuden suorittamiseen kelpaavaa opiskelupaikkaa

Tietolähde ja vastuutaho

- KOSKI/OPH
- oppivelvollisuusrekisteri

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/Vipunen KOSKI-jaosto
- Vipunen/LAMOS

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2021 - / 2022 -

Muuta

- Raportointia on osin jo olemassa.

3) Suoritetut tutkinnot/koulutus

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi, kuukausi
- demografiset muuttujat
- koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, oppisopimuskoulutus (on, ei), VALMA, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- brutto- ja netto-opiskelu aika

Tietolähde ja vastuutaho

- KOSKI /OPH

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/Vipunen KOSKI-jaosto
- Vipunen/LAMOS

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2021 - / 2023 -

Muuta

- Raportointia on osin jo olemassa.

- Käytännössä ensimmäisiä oppivelvollisia (yksittäiset poikkeukset pois lukien) valmistuu vuonna 2023. Tietoa saadaan kattavammin vasta vuodesta 2024 alkaen.

4) Jatko-opiskelu toisen asteen opiskelun jälkeen

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi
- demografiset muuttujat
- valmistuvan koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, oppisopimuskoulutus (on, ei), VALMA, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- jatko-opiskelun koulutussektori (lukio, ammatillinen, amk, yliopisto), koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- toiselta asteelta jatko-opiskeluun siirtymiseen kuluva aika

Tietolähde ja vastuutaho:

- KOSKI/OPH
- Tilastokeskuksen tutkinto- ja opiskelijarekisterit /Tilastokeskus
- Virta/KTPO)

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/Vipunen KOSKI-jaosto
- Vipunen/Vipunen työjaosto
- Vipunen/LAMOS
- Vipunen/KTPO

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2022 - / 2023 -

Muuta

- Käytännössä ensimmäisiä oppivelvollisia yksittäiset poikkeukset pois lukien valmistuu 2023. Tietoa saadaan kattavammin vasta vuodesta 2024 alkaen, jolloin tapahtuvat myös ensimmäiset jatko-opintoihin siirtymiset.

5) Sijoittuminen koulutuksen jälkeen: työllistyminen ja muu toiminta

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi
- demografiset muuttujat

- valmistuvan koulutussektori, koulutuksen järjestäjä, oppilaitos, ala, tutkinto, oppisopimuskoulutus (on, ei), VALMA, järjestäjän alue (maakunta, kunta)
- pääasiallinen toiminta (työllinen, työtön, asevelvollisuus jne.)
- alue, johon sijoitetaan (maakunta, kunta)
- toimiala, johon sijoitetaan
- aika toisen asteen tutkinnosta/koulutuksesta työllistymiseen

Tietolähde ja vastuutaho

- KOSKI/OPH
- Tilastokeskuksen työssäkäyntirekisteri/Tilastokeskus
- Kansallinen tulorekisteri(Katre)/Verohallinto

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/Vipunen KOSKI-jaosto
- Vipunen/LAMOS

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2024 - / 2024 -

Muuta

- Oppivelvollisista ensimmäiset valmistuisivat pääasiassa vuonna 2024. Työllistymistä voitaisiin seurata vuonna 2025 ja kattavammin vuodesta 2026 alkaen.
- Jos Katre on käytössä, tämä aikataulu voisi toteutua. Jos käytössä on vain Tilastokeskuksesta saatava tieto, niin aikataulu ei todennäköisesti ole realistinen.
- Katre-tietojen yhdistäminen KOSKI-tietoihin edellyttää voimassa olevien säädösten läpikäyntiä ja mahdollisia säädösmuutoksia ja lisäksi teknistä toteutusta.

6) Opiskelijapalaute

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi, lukukausi, kuukausi
- sukupuoli, ikäryhmä (alle 18, 18–19, loput 5-vuotisryhmittäin), äidinkieli (suomi, ruotsi, saame, romani, viittomakieli, muu)
- hakeutumisiväylä
- kohderyhmä: aloittaneet, koulutuksen päättäneet (koko tutkinto, tutkinnon osa)
- kysymys

Tietolähde ja vastuutaho

- ARVO-palautejärjestelmä/OPH

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/OPH
- Vipunen/LAMOS

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2021 - / 2021 -

Muuta

- Raportointia on osin jo olemassa.
- Kysymyksiä voidaan lisätä tarvittaessa.

7) Kustannukset

Muuttujat

- aikamuuttujat: vuosi
- koulutussektori (ammatillinen, lukio)
- koulutuksen järjestäjä ja sen alue (maakunta, kunta)
- oppivelvollisuuden aiheuttamat kustannukset

Tietolähde ja vastuutaho

- ammatillisen koulutuksen kustannustiedonkeruu/OPH
- Kuntatalouden tietopalvelu (lukiokoulutus) / Valtiokonttori (omistaja)
- Kuntatalouden tietopalvelu (lukiokoulutus) / OPH (sisällön määrittely)

Raportointi ja vastuutaho

- Vipunen/OPH
- Vipunen/LAMOS

Tietopohjan ja raportoinnin aikataulu

- 2021 - / 2022 - (ammatillinen)
- 2022 - / 2023 - (lukio)

Liite 3 Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan kohteet ja aikataulu

Seurannan kohde	2021	2022	2023	2024
1. Oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy	Määrällinen seuranta opiskelijavalintarekisterin, oppivelvollisuusrekisterin ja KOSKI-tietojen pohjalta, ml. erityistä tukea tarvitsevat ja vammaiset nuoret, maahanmuuttajat ja ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneet (myös alueellinen ja kieliryhmittäinen tarkastelu)	Määrällinen seuranta opiskelijavalintarekisterin, oppivelvollisuusrekisterin ja KOSKI-tietojen pohjalta, ml. erityistä tukea tarvitsevat ja vammaiset nuoret, maahanmuuttajat ja ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneet (myös alueellinen ja kieliryhmittäinen tarkastelu)	Määrällinen seuranta opiskelijavalintarekisterin, oppivelvollisuusrekisterin ja KOSKI-tietojen pohjalta, ml. erityistä tukea tarvitsevat ja vammaiset nuoret, maahanmuuttajat ja ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneet (myös alueellinen ja kieliryhmittäinen tarkastelu)	Määrällinen seuranta opiskelijavalintarekisterin, oppivelvollisuusrekisterin ja KOSKI-tietojen pohjalta, ml. erityistä tukea tarvitsevat ja vammaiset nuoret, maahanmuuttajat ja ilman perusopetuksen päättötodistusta jääneet (myös alueellinen ja kieliryhmittäinen tarkastelu)
			Selvitys kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen opiskelijamäärän riittävydestä keväällä 2022	
2. Opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen	Määrällinen seuranta 2. asteen osalta oppivelvollisuusrekisterin ja Vipusen tietojen pohjalta	Määrällinen seuranta 2. asteen osalta oppivelvollisuusrekisterin ja Vipusen tietojen pohjalta	Määrällinen seuranta 2. asteen osalta oppivelvollisuusrekisterin ja Vipusen tietojen pohjalta	Määrällinen seuranta 2. asteen osalta oppivelvollisuusrekisterin ja Vipusen tietojen pohjalta
	Neuvoteltavana Tilastokeskuksen erillinen tiedonkeruu perusopetuksen tehostetusta henkilökohtaisesta oppilaanohjauksesta ja laadituista jatko-opintosuunnitelmista	Tavoitteena vakiinnuttaa tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen määrällinen seuranta		
		Neuvoteltavana Karvin arviointi opinto-ohjauksen kokonaisuudesta, arviointi käynnistyy.	Karvin opinto-ohjauksen arvioinnin väliraportti valmistuu ja julkaistaan alkuvuodesta 2023.	Karvin opinto-ohjauksen arvioinnin loppuraportti valmistuu ja julkaistaan viimeistään 12/2024.
		Kilpailutetaan seurantatutkimus perusopetuksen oppilaanohjauksesta, tutkimus käynnistyy 8/2022.	Seurantatutkimus perusopetuksen oppilaanohjauksesta valmistuu 8/2023, raportti julkaistaan viimeistään 12/2023.	

Seurannan kohde	2021	2022	2023	2024
3. Opetus ja ohjaus		Ammatillisen koulutuksen eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrällinen seuranta (kustannustiedonkeruu, eHOKS)	Ammatillisen koulutuksen eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrällinen seuranta (kustannustiedonkeruu, eHOKS)	Ammatillisen koulutuksen eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrällinen seuranta (kustannustiedonkeruu, eHOKS)
	Karvin ammatillisen koulutuksen yksilöllisten opintopolkujen toteutumisen arviointi käynnistyy (mukana eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen riittävyys ja mahdollisuuksien mukaan myös määrä).	Karvin ammatillisen koulutuksen yksilöllisten opintopolkujen toteutumisen arviointi valmistuu (mukana eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen riittävyys ja mahdollisuuksien mukaan myös määrä).		
		Karvin tutkintokohtaiset ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit (mukana eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrä ja riittävyys)	Karvin tutkintokohtaiset ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit (mukana eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrä ja riittävyys)	Karvin tutkintokohtaiset ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit (mukana eri oppimisympäristöissä annettavan opetuksen ja ohjauksen määrä ja riittävyys)
	Selvitys S2/R2-opetuksen tilasta käynnistyy.	Selvitys S2/R2-opetuksen tilasta valmistuu.		
			Selvitys oppivelvollisuuden laajentamisen mahdollisista vaikutuksista lukiokoulutuksen erikoisopintojaksotarjontaan käynnistyy.	Selvitys oppivelvollisuuden laajentamisen mahdollisista vaikutuksista lukiokoulutuksen erikoisopintojaksotarjontaan valmistuu.
4. Erityinen tuki ja muut tukimuodot	Karvin ammatillisen koulutuksen erityisen tuen järjestämistä koskeva arviointi (osa yksilöllisten opintopolkujen toteutumista koskevaa arviointia), alustavat tulokset kesällä 2021, arviointiraportti 9/2021			
	Yhteistyössä STM:n kanssa toteutettava selvitys vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja tukivälineiden saatavuudesta sekä oppimisen tueksi tarvittavien terveys-, mielenterveys-, sosiaali- ja vammaispalvelujen saatavuudesta ja toimivuudesta: vaihe 1 (syksy 2021) nykytilan kartoitus	Yhteistyössä STM:n kanssa toteutettava selvitys vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja tukivälineiden saatavuudesta sekä oppimisen tueksi tarvittavien terveys-, mielenterveys-, sosiaali- ja vammaispalvelujen saatavuudesta ja toimivuudesta: vaihe 2 (kevät ja kesä 2022) koulutuksen järjestäjille ja opiskelijoille suunnatut kyselyt ja vaihe 3 (syksy 2022) ehdotukset tarvittavista toimenpiteistä, ml. lainsäädännön muutostarpeet.		

Seurannan kohde	2021	2022	2023	2024
5. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi	Seuranta Arvo-palautteen pohjalta	Seuranta Arvo-palautteen sekä Amisbarometrin ja Lukiolaisbarometrin pohjalta	Seuranta Arvo-palautteen pohjalta	Seuranta Arvo-palautteen sekä Amisbarometrin ja Lukiolaisbarometrin pohjalta
		Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä teemoja sisällytetään osaksi Karvin opinto-ohjauksen arviointia, joka käynnistyy.	Karvin opinto-ohjauksen arvioinnin väliraportti valmistuu ja julkaistaan alkuvuodesta 2023 (mukana oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä teemoja).	Karvin opinto-ohjauksen arvioinnin loppuraportti valmistuu ja julkaistaan viimeistään 12/2024 (mukana oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä teemoja).
	Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutos 2021: opiskeluhuollon saatavuutta ja riittävyyttä seurataan osana kyseisen lakimuutoksen toimeenpanoa			
6. Uudistuksen kustannusvaikutukset	Alustava määrällinen seuranta kustannustiedonkeruiden pohjalta (amatillinen koulutus ja yksityinen lukiokoulutus, mahdollisesti myös kansanopistot)	Määrällinen seuranta kustannustiedonkeruiden (amatillinen koulutus ja yksityinen lukiokoulutus, mahdollisesti myös kansanopistot) ja Kuntatalouden tietopalvelun pohjalta (kuntataustainen lukiokoulutus)	Määrällinen seuranta kustannustiedonkeruiden ja Kuntatalouden tietopalvelun pohjalta	Määrällinen seuranta kustannustiedonkeruiden ja Kuntatalouden tietopalvelun pohjalta
		Selvitys maksuttomuuden toteuttamisesta käytännössä käynnistyy syksyllä 2022.	Maksuttomuuden toteuttaminen käytännössä -selvityksen tulokset julkaistaan viimeistään 12/2023.	
7. Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus				Laaja tieteellinen tutkimus, esim. TEAS-hanke, uudistuksen tavoitteiden toteutumisesta, toimeenpanon onnistumisesta ja vaikuttavuudesta (hyödyntää teemakohtaisista seurannoista, selvityksistä, arvioinneista ja tutkimuksista saatua tietoa)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET
MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

ISBN 978-952-263-886-1 (PDF)
ISSN 1799-0351 (PDF)